08/03/2026

Αφηνόμαστε στα χέρια Εκείνου, που είναι η Οδός και η Αλήθεια και η Ζωή

/ Γνώμες

- **Του Αρχιμ. Κωνσταντίνου Φουντουκίδη, Ιεροκήρυκος της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης**

«Σὺ κατ’ ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί˙ αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις.» Με αυτούς τους ψαλμικούς στίχους, αγαπημένοι μου αδελφοί, αρχίζει το σημερινό αποστολικό ανάγνωσμα. Ο θεόπνευστος συγγραφέας αναφέρεται ξεκάθαρα στη βασική διάκριση της θεολογίας: σ’ αυτή μεταξύ κτιστού και ακτίστου. Ο άκτιστος Θεός κατασκεύασε τον κτιστό κόσμο «ἐκ τοῦ μὴ ὄντος». Για να μπορεί όμως να διατηρείται ο κόσμος στη ζωή οφείλει να παραμένει συνδεδεμένος με τον Θεό, την πηγή της ζωής. Ειδάλλως, οδηγείται, ως εκ της φθαρτής φύσεώς του, στην απώλεια.

Σήμερα, Β’ Κυριακή της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής, η Εκκλησία μας όρισε να τιμάται επισήμως και πανηγυρικώς ένας κορυφαίος θεολόγος του 14ου αιώνα, ο

Συμπολιούχος της Θεσσαλονίκης Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, ο οποίος, καθοδηγούμενος από το Άγιο Πνεύμα, προχώρησε σε μια άλλη διάκριση: σ' αυτή μεταξύ άκτιστης θείας ουσίας και ακτίστων θείων ενεργειών, και ακολούθως ερμήνευσε τη σχέση του ακτίστου Θεού με τον κτιστό κόσμο. Ο Θεός Πατέρας, διά του Υιού και Λόγου του, δημιούργησε εξ αγάπης τον κόσμο και τον άνθρωπο και, όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, έστειλε τον μονογενή του Υιό στον κόσμο και στην ιστορία, γενόμενο άνθρωπο, για να μας σώσει από τη φθορά και τον θάνατο, χαρίζοντάς μας το ύψιστο δώρο της αιώνιας ζωής. Ο λόγος του Κυρίου είναι σαφής: «Οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον (Ἰω 12,47)».

Όταν λοιπόν μετέχουμε στη μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας μας, λαμβάνουμε το δώρο της σωτηρίας, κι ας μην το αξίζουμε. Μετέχουμε στη θεία Χάρη, μόνο και μόνο επειδή Εκείνος μας αγαπά. Και η αγάπη του Θεού είναι άπειρη και απροϋπόθετη. Πώς όμως ο κτιστός άνθρωπος μπορεί να μετέχει στη θεία Χάρη, αφού ο Θεός είναι άκτιστος; Αυτό ακριβώς έρχεται να μας εξηγήσει ο Άγιος Γρηγόριος όχι μόνο με την έξοχη διδασκαλία του αλλά και με τον οσιακό βίο του. Η θεία Φύση, η Ουσία του ακτίστου Θεού είναι για ολόκληρο τον κτιστό κόσμο απρόσιτη και αμέθεκτη. Ο άνθρωπος και ο κόσμος μετέχουν ωστόσο στις άκτιστες θείες ενέργειες. Έτσι λοιπόν ο κόσμος έρχεται στην ύπαρξη, μετέχοντας στην ουσιοποιό θεία ενέργεια, και λαμβάνει το δώρο της ζωής, μετέχοντας στη ζωοποιό θεία ενέργεια. Ο άνθρωπος πάλι, η κορωνίδα της κτίσεως, αποκτά τη λογική και τη σοφία, μετέχοντας στη λογοποιό και στη σοφοποιό θεία ενέργεια αντιστοίχως, και αγιάζεται, γίνεται δηλαδή θεός κατά χάριν, καθώς μετέχει στην αγιαστική θεία ενέργεια.

Συνειδητοποιώντας όλα τα παραπάνω, αντιλαμβανόμαστε τη μεγάλη αξία των λόγων του σήμερα τιμωμένου Αγίου και την ουσιαστική συμβολή της παλαμικής θεολογίας στην κατανόηση του έργου της σωτηρίας του ανθρώπου και της ανακαίνισης του κόσμου. Ο άνθρωπος με τη Χάρη του Θεού, κι όχι με τις δικές του δυνάμεις, σπάει τα δεσμά του νοός και της πεπερασμένης φύσεώς του και, πλήρης χαράς και ελπίδας, ενώνεται με τον Θεό καρδιακά, εφόσον μπορεί να Τον γνωρίσει, μετέχοντας στις άκτιστες θείες ενέργειές του. Τη νίκη του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά κατά της νοησιαρχίας γιορτάζουμε σήμερα. Την υπέρβαση της κτιστότητας και της φθαρτότητας με την ευλογία του Θεού, κι όχι με τις δικές μας αρετές, πανηγυρίζουμε˙ τη δυνατότητα της μετοχής μας στις άκτιστες ενέργειες του Θεού, καθώς μεταλαμβάνουμε το άχραντο Σώμα του και το τίμιο Αίμα του. Την ουσιαστική πρόοδό μας από το «κατ' εἰκόνα» στο «καθ' ὁμοίωσιν».

Έτσι, βιώνουμε με τρόπο αυθεντικό την κατά χάριν υιοθεσία μας από τον Θεό Πατέρα, γινόμαστε αδελφοί και φίλοι του Χριστού, ελευθερωνόμαστε, βιώνουμε τη

χαρά και την ειρήνη της Βασιλείας των Ουρανών, γευόμαστε τον Παράδεισο ήδη από την επίγεια ζωή μας και προσδοκούμε την ανάσταση και τη ζωή του μέλλοντος αιώνος. Αφηνόμαστε στα χέρια Εκείνου, που είναι η Οδός και η Αλήθεια και η Ζωή. Τον εμπιστευόμαστε απόλυτα, όπως έπραξε ο παράλυτος της Καπερναούμ στη σημερινή ευαγγελική περικοπή, και Εκείνος, βλέποντας την πίστη μας, μας χαρίζει απλόχερα την ίαση και τη σωτηρία.